

หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลอาชีวอนามัย

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของความปลอดภัยของผู้ประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญและเป็นที่เป็นที่ตระหนักกันดี ทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน หากผู้ประกอบอาชีพมีสุขภาพอนามัยดี และได้ทำงานในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย จะเป็นการลดปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่น ปัญหาการประสบอันตรายจากการทำงาน ปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงาน ฯลฯ เป็นต้น

การดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้ประกอบอาชีพ ต้องอาศัยบุคลากรทางการด้านอาชีวอนามัยหลายประเภท อาทิ พยาบาล แพทย์ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน นักสุขศาสตร์อุตสาหกรรม นักการยศาสตร์ ฯลฯ แต่เนื่องจากแต่ละวิชาชีพมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลสุขภาพคนทำงานในลักษณะที่แตกต่างกัน พยาบาลอาชีวอนามัยเป็นบุคลากรทางสุขภาพกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และปกป้องสุขภาพของคนทำงาน จากอันตรายที่เกิดจากการทำงาน หน่วยงานภาครัฐตระหนักความจำเป็นของการมีพยาบาลมาดูแลสุขภาพของคนทำงานในสถานประกอบการ ดังจะเห็นได้จากมีกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดสวัสดิการในสถานประกอบการ พ.ศ. 2548 โดยมีข้อกำหนดในข้อที่ 2(2) และข้อ 2(3) กำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีพยาบาลไว้ประจำอย่างน้อย 1 คน ถ้ามีลูกจ้างตั้งแต่ 1,000 คน ต้องจัดให้มีพยาบาลไว้ประจำอย่างน้อย 2 คน ตลอดระยะเวลาการทำงาน ปัจจุบันกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีการพิจารณาจัดทำร่างประกาศกระทรวงที่กำหนดคุณสมบัติของพยาบาลที่จะทำหน้าที่ดูแลสุขภาพคนทำงานในสถานประกอบการ ควรมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยหลักสูตร 4 เดือน เพื่อสามารถทำหน้าที่ครอบคลุมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูสุขภาพ และการจัดการดูแลสุขภาพของพนักงาน และคนทำงาน เพื่อการมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี

ดังนั้นเพื่อให้การดูแลสุขภาพการทำงานมีประสิทธิภาพ พยาบาลอาชีวอนามัยควรปฏิบัติงาน บนพื้นฐานความรู้ด้านอาชีวอนามัย และการพยาบาล แต่เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี เป็นการเตรียมพยาบาลที่มีความรู้ทางการพยาบาลทั่วไป (General Nursing) มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการพยาบาลอาชีวอนามัยบรรจุในการเรียนการสอนบ้าง แต่ไม่มากพอที่จะสามารถปฏิบัติงานพยาบาลอาชีวอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลอาชีวอนามัย เพื่อจัดเป็นการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลในการมีบทบาทดูแลสุขภาพคนทำงานในสถานประกอบการให้ได้ตามมาตรฐาน และสามารถบริหารจัดการบริการพยาบาลอาชีวอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของคนทำงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

1. อธิบาย นโยบาย แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและบทบาทพยาบาลอาชีวอนามัยได้
2. ประเมินปัญหา และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมการทำงาน และลักษณะงานของคนทำงานได้
3. ประเมิน ตรวจสอบคัดกรองและเฝ้าระวังภาวะสุขภาพคนทำงานได้
4. วางแผนและประเมินผลการดำเนินงานการให้บริการพยาบาลอาชีวอนามัยได้
5. ให้บริการพยาบาลอาชีวอนามัยที่ครอบคลุมการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรคและอันตรายจากการทำงาน การรักษาโรคเบื้องต้น และการฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งการจัดการดูแลกรณีได้อย่างเหมาะสม
6. บริหารจัดการงานพยาบาลอาชีวอนามัยอย่างมีประสิทธิภาพ
7. บริหารจัดการหน่วยบริการสุขภาพของสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ
8. มีการดำเนินงานอาชีวอนามัยโดยประสานงานเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพ และหน่วยงาน
9. ปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎหมาย จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

ประโยชน์ที่ผู้สำเร็จจากหลักสูตรจะได้รับ

1. สามารถปฏิบัติงานในหน่วยบริการด้านอาชีวอนามัยโดยใช้ความรู้ ทักษะ ด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สามารถเก็บสะสมหน่วยคะแนนการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อประกอบการต่อไปอนุญาตการประกอบวิชาชีพพยาบาล และการผดุงครรภ์ตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล (CNEU) จำนวน 50 หน่วยการศึกษาต่อเนื่อง

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

1. พยาบาลวิชาชีพที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้น 1 ที่ยังไม่หมดอายุ
2. มีประสบการณ์ทางการพยาบาลวิชาชีพไม่น้อยกว่า 1 ปี
3. ผ่านการสอบคัดเลือกตามเกณฑ์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล